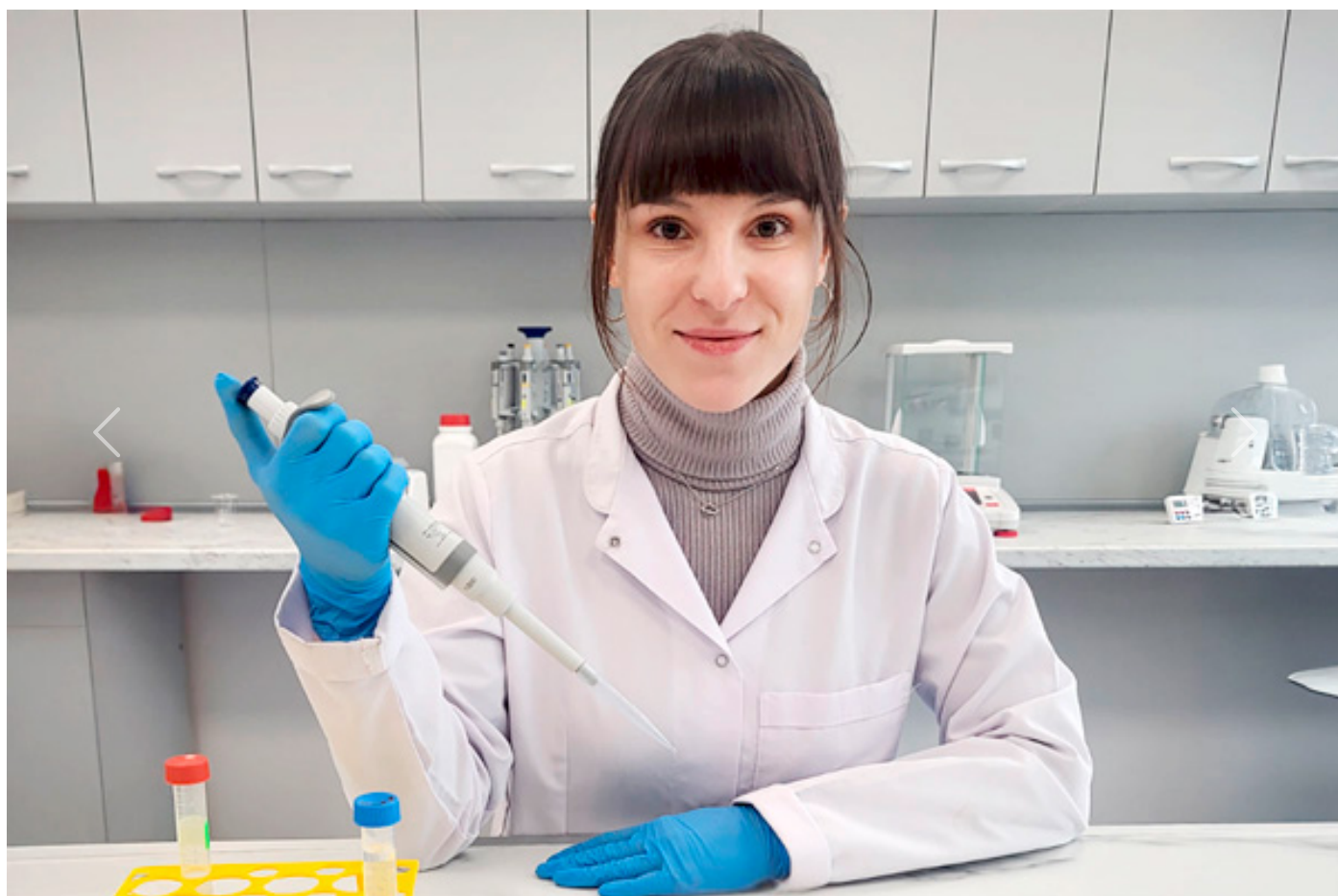

Мануела Стојанова: „Бугарска ќе допринети великом истраживачком пројекту за побољшање узгоја махунарки у Европи“

Автор(и): Център по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ) , Пловдив

Дата: 20.05.2025 Брой: 5/2025

Интервју са Мануелом Стојановом, биологом у Центру за биологију и биотехнологију биљака (ЦБББ)

Који је главни циљ пројекта БЕЛИС?

Са истраживачке тачке гледишта, главни циљ овог међународног пројекта је побољшање отпорности и нутритивних квалитета махунарки у Европи, а са економске – развој алата и методологија које ће оптимизовати гајење ових економски важних усева. Пошто Европа и даље у великој мери зависи од увоза

биљних протеина, циљ је повећање конкурентности индустрије повезане са гајењем махунарки у ЕУ и придруженим земљама кроз развој алата и методологија оптимизованих за ту сврху.

Истраживачки конзорцијум обухвата 34 институције из укупно 18 европских земаља и привилегија је за нас што ЦБББ представља Бугарску својом научном стручношћу и доприносом пројекту. Пројекат има за циљ проучавање 14 усева махунарки, 7 зрнастих и 7 крмних. Зрнасте махунарке су грашак, сочиво, пасуљ, леблебија, соја, боб и лупина. Крмне биљке које се испитују су луцерка, црвена и бела детелина, еспарзета, грахорица, жутоглавица (Lotus) и јулика.

Каква је улога Бугарске у овом пројекту?

У партнерству са истраживачким институтима из Чешке, Литваније, Француске и Немачке, ми у ЦБББ-у смо се фокусирали на проучавање грашка. Испитујемо преко 150 линија грашка са главним фокусом на особине које су приоритет за произвођаче семена, одгајиваче и земљораднике – нутритивне квалитете, принос, толеранцију на стрес, итд.

Пројекат траје 5 година, и сваке године гајимо биљке, бележимо биометријске особине и прикупљамо материјал који ће касније бити коришћен за идентификацију генетских маркера повезаних са горе поменути карактеристикама биљака. Ови генетски маркери ће бити коришћени за развој свеобухватне базе података отвореног приступа, која ће бити од изузетне важности за одгајиваче у стварању сорти са пожељним особинама као што су висок принос, вредни нутритивни квалитети и толеранција на стрес.

Како се очекује да пројекат подржи произвођаче махунарки у Европи?

Уз научне активности, ЦБББ је посвећен организовању састанака са земљорадницима, одгајивачима и произвођачима семена како би се идентификовали главни изазови који постоје дуж ланца од производње до крајњег потрошача. Повратне информације које добијемо од произвођача и потрошача ће партнери на пројекту користити за развој економски исплативих програма за гајење махунарки и производњу побољшаних сорти, који потенцијално могу бити пренети од науке ка индустрији, сточарима и произвођачима семена, хране и хране за животиње.

Преко 150 линија грашка је ЦБББ гајио на експерименталним пољима током прошле године.

Истраживачи су бележили биометријске особине и материјал ће бити прикупљен за идентификацију генетских маркера повезаних са карактеристикама биљака као што су нутритивни квалитети, принос, толеранција на стрес, итд.